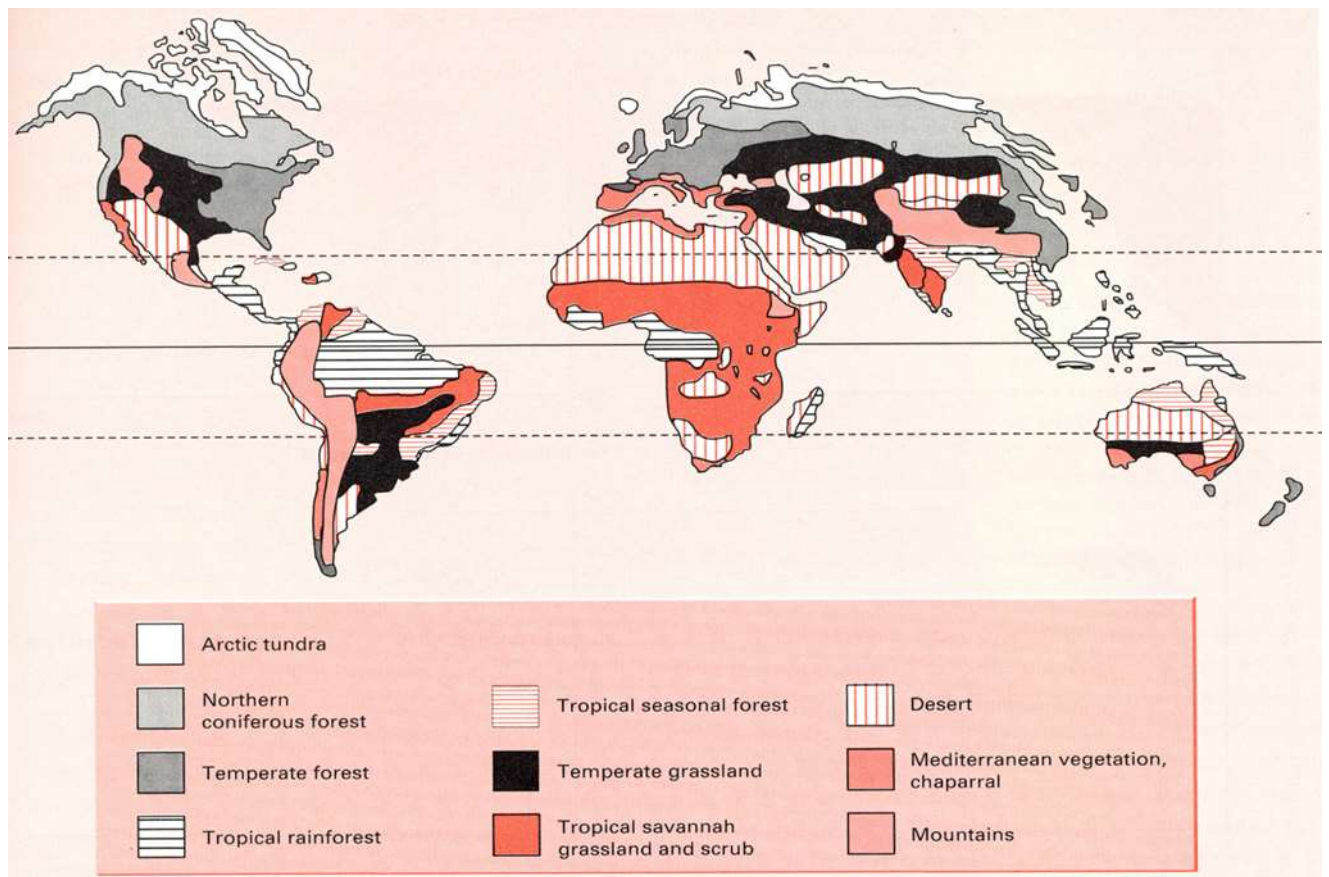

2023K01 Gargano Majella (Italië) - Excursie Pietranseri 28 april 2024

Hier konden we getuige zijn van een prachtvoorbeeld (het beste dat ik ooit zag) van de theorie van de cyclische turnover van vegetaties, (zie Metaforen voor de wildernis. Eik, hazelaar, rund en paard. NEDERLANDS BOSBOUW TIJDSCHRIFT 1998; Frans W.M. Vera, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij).

Wat zien we: in een ecosysteem met grote grazers (hier paarden), mét de toppredatoren (beer en wolf) ontstaan bij overbegrazing grote oppervlakten gedomineerd door grassen en bijhorende bloeiende planten. In de successie (de natuurlijke opeenvolging van vegetaties) evolueert dit grasland geleidelijk aan naar ruigte, doornig struweel en uiteindelijk bos (in zijn diverse opeenvolgende fasen) als “eindpunt” in de successie. Dit is in het merendeel van W-Europa het geval.

Voor alle duidelijkheid: eindfase bos zal enkel plaatsvinden als de groeivoorwaarden (temperatuur, vochtgehalte, bodemsamenstelling, ...) dit toelaten. Dit kan je zien op de kaart van de biomen: te droog voor bos, dan savanne, grasland, mediterrane droogtebestendige vegetatie met veel gestekelde en gedoornde planten (maquis, garrigue); te nat, dan krijgen we open water en overgangen via rietvegetatie en dgl. naar moerasbos. Te koud, o.a. hoog in de bergen of het hoge noorden, geen of zeer spaarzame lage boomgroei (bos- en boomgrens in het hooggebergte), enz.

- **Bioom** = geheel van levensgemeenschappen met ecologische en uiterlijke gelijkenissen en voorkomend over grote oppervlakten.
vb. bladverliezend loofbos van de gematigde klimaten; ziet er oppervlakkig gezien overall hetzelfde uit (klimaatomstandigheden zijn gelijkend), maar de soortensamenstelling is anders. Gematigd bos in China, het Oosten van de Verenigde Staten of ergens in West-Europa is totaal anders qua soortensamenstelling, voor zowel planten, dieren, schimmels, ...

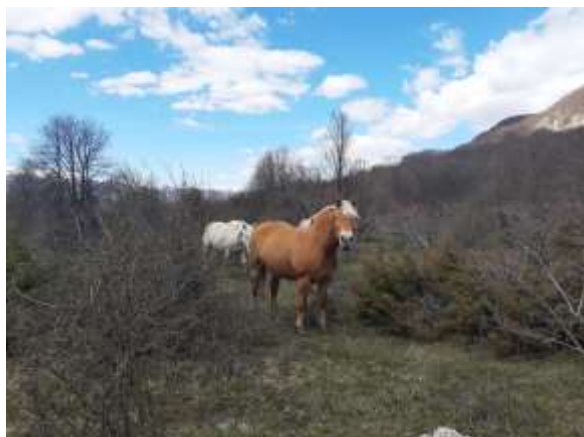
In het grasland kiemen hier en daar doornige heesters zoals meidoorn, rozen, ... Grazers blijven daarvan weg, het worden grotere groepjes waarbinnen soorten die wél zouden afgevreten worden kiemen en doorgroeien, en volwassen worden. Zo ontstaan eilandjes van enkele bomen, omgeven met doornig struweel, afgewisseld met grote open grazige stukken. Eenmaal volwassen zijn de hogere bomen bestand tegen vraat, het doornig struweel is dikwijls minder langlevend en reeds verdwenen. De grote rijkdom van zulke opeenvolgende successiestadia is de aanwezigheid van

- grasland,
- doornig struweel in alle fasen van ontwikkeling,
- jonge, oudere en afstervende/dode bomen, en dit tegelijkertijd en op een grote oppervlakte (noodzakelijk voor deze ontwikkelingen).

M.a.w. een mozaïek van graslanden, struwelen en bomen, in de tijd voortdurend veranderend van plaats en samenstelling. Een traag verlopend proces.

Dit betekent een grote soortenrijkdom, vermits elk stadium van de successie zijn kenmerkende soorten heeft. Dit is bijzonder opvallende bij vogelsoorten, waarvan de populatiedichtheid sterk gebonden is aan de successiefase waar in de vegetatie zich bevindt.

Denk maar aan vogels van open grasland, open en gesloten bos, struweel,Diverse voedselbronnen, nestgelegenheid, predatoren,

Luc de Cleene (20-12-2024)